

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
TELEFAX: 210 5203872
Πληροφορίες: Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα, 10 Φεβρουαρίου 2020
Αριθ. Πρωτ.: 50

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ: Υπουργείο Εσωτερικών

ΘΕΜΑ: Η με αρ. πρωτ.3376/126/17-01-2020 ΕΡΩΤΗΣΗ/ΑΚΕ.

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης/Ακε, που κατατέθηκε στη Βουλή από τον Βουλευτή κ. Κ. Βελόπουλο και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου μας, σας γνωρίζουμε το νομοθετικό πλαίσιο για την αστεγία, καθώς και τις δράσεις που έχουν αναπτυχθεί ή σχεδιάζονται για την καταπολέμησή της, οι οποίες περιλαμβάνουν τα εξής:

Α. Νομική κατοχύρωση των αστέγων ως ευπαθούς κοινωνικής ομάδας.

Με το άρθρο 29 του νόμου 4052/2012 (ΦΕΚ 41 τ. Α'), όπως τροποποιήθηκε με την υποπαράγραφο Α.2. του Ν.4254/2014 (ΦΕΚ 85 τ. Α') θεσπίστηκε ο ορισμός των αστέγων ως ευπαθούς κοινωνικής ομάδας στην οποία παρέχεται κοινωνική προστασία. Συγκεκριμένα ορίζονται τα ακόλουθα:

«1. Αναγνωρίζονται οι άστεγοι ως ευπαθής κοινωνική ομάδα, στην οποία παρέχεται κοινωνική προστασία. Ως άστεγοι ορίζονται όλα τα άτομα που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, τα οποία στερούνται πρόσβασης ή έχουν επισφαλή πρόσβαση σε επαρκή ιδιόκτητη, ενοικιαζόμενη ή παραχωρημένη κατοικία που πληροί τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές και διαθέτει τις βασικές υπηρεσίες ύδρευσης και ηλεκτροδότησης. 2. Στους αστέγους περιλαμβάνονται ιδίως αυτοί που διαβιούν στον δρόμο, σε ξενώνες, αυτοί που φιλοξενούνται από ανάγκη προσωρινά σε ιδρύματα ή άλλες κλειστές δομές, καθώς και αυτοί που διαβιούν σε ακατάλληλα καταλύματα. 3. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις υλοποίησης προγραμμάτων για άστεγους, η έκταση και ο χρόνος παροχής κοινωνικής προστασίας. Με όμοιες αποφάσεις καθορίζεται το πλαίσιο προδιαγραφών λειτουργίας Κέντρων Ημέρας Αστέγων, Κοινωνικών Ξενώνων ή άλλων δομών και ειδικότερα οι φορείς υλοποίησης, η στελέχωση, οι κτιριακές προδιαγραφές, η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου, οι φορείς καταγραφής αστέγων και λοιπά θέματα εφαρμογής της παρούσας».

Βάσει της ανωτέρω διάταξης έχει εκδοθεί και η υπ'αρ. Δ23/οικ.19061–1457/2016 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 1336 τ. Β') «Καθορισμός πλαισίου ελάχιστων προδιαγραφών για Δομές Παροχής

Υπηρεσιών σε Αστέγους», με την οποία ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις λειτουργίας Υπνωτηρίων, Ανοικτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων, Ξενώνων Μεταβατικής Φιλοξενίας και Υποστηριζόμενων Διαμερισμάτων για αστέγους.

Β. Δράσεις πρόληψης της αστεγίας μέσω της χορήγησης του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, του Επιδόματος Στέγασης, του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφαλιστών Υπερηλίκων και της Στεγαστικής Συνδρομής Ανασφαλιστών Υπερηλίκων.

1. Στο πλαίσιο της πολιτικής καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού εφαρμόζεται από 01-02-2017 δυνάμει του άρθρου 235 του Ν.4389/2016 (ΦΕΚ 94 τ. Α'), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του Ν.4445/2016 (ΦΕΚ 236 τ. Α') και το άρθρο 22 του Ν.4549/2018 (ΦΕΚ 105 τ.Α') καθώς και, πλέον, της υπ'αρ.Δ13οικ.33475/1935/2018 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2281 τ. Β') το πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- α) την εισοδηματική ενίσχυση, με εγγυημένο ποσό που ανέρχεται σε 200€ μηνιαίως για μονοπρόσωπα νοικοκυριά και έως 900€ για πολυπρόσωπα νοικοκυριά ανάλογα με τη σύνθεση, χορηγείται δε βάσει οικονομικών και περιουσιακών κριτηρίων
- β) τη διασύνδεση με υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης, και
- γ) τη διασύνδεση με υπηρεσίες ενεργοποίησης που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξη των δικαιούχων στην αγορά εργασίας και στην εκπαίδευση.

Στους ωφελούμενους του προγράμματος περιλαμβάνονται οι άστεγοι, κατόπιν χορήγησης σχετικής βεβαίωσης από τη δομή διαμονής ή την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου διαμονής του.

2. Με το άρθρο 3 του Ν.4472/2017 (ΦΕΚ 74 τ.Α') και την υπ' αρ. Δ13οικ.10747/256/6-3-2019 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 792 τ.Β') θεσπίστηκε επίδομα στέγασης για νοικοκυριά που διαμένουν σε μισθωμένη κατοικία. Το ποσό του επιδόματος στέγασης ανέρχεται σε 70€ μηνιαίως για μονοπρόσωπα νοικοκυριά και έως 210€ για πολυπρόσωπα νοικοκυριά ανάλογα με τη σύνθεση, χορηγείται δε βάσει οικονομικών και περιουσιακών κριτηρίων.

3. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 93 του ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις» (Α' 85), χορηγείται από τον ΟΓΑ, νυν ΟΠΕΚΑ, στους ανασφάλιστους υπερήλικες και σε αυτούς που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφαλιστών Υπερηλίκων.

Το πλήρες ποσό του μηνιαίου επιδόματος ανέρχεται στα τριακόσια εξήντα ευρώ (360 €) και αναπροσαρμόζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του ως άνω νόμου.

4. Σε μοναχικούς ανασφάλιστους και οικονομικά αδύνατους ηλικιωμένους από 65 ετών και άνω, καθώς και σε ζεύγη ανασφαλιστών οικονομικά αδύνατων ηλικιωμένων, χορηγείται επίδομα στέγης με την μορφή ενοικίου, υπό την προϋπόθεση ότι στερούνται ιδιόκτητης στέγης και διαμένουν σε μισθωμένο κτίριο, τελούν σε κατάσταση οικονομικής αδυναμίας και

δεν διαθέτουν εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή προερχόμενο, της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή ακίνητα περιουσιακά στοιχεία ικανά να τους παρέχουν την δυνατότητα αντιμετώπισης των στεγαστικών τους δαπανών.

Το στεγαστικό επίδομα καταβάλλεται απευθείας στον ιδιοκτήτη του ακινήτου, μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του ΟΠΕΚΑ και το ύψος του ανέρχεται μέχρι το ποσό των 362 € μηνιαίως για κάθε δικαιούχο.

Γ. Δράσεις παρέμβασης στην κρίση μέσω λειτουργίας Υπνωτηρίων, Ανοικτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων, Ξενώνων Μεταβατικής Φιλοξενίας.

Συνεχίζεται η λειτουργία Ανοικτών Κέντρων Ημέρας και Υπνωτηρίων Αστέγων στο πλαίσιο των Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας από πόρους του ΕΣΠΑ, σε συνεργασία με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών. Επιπλέον, λειτουργούν στην Αθήνα 3 Κοινωνικοί Ξενώνες Αστέγων επιχορηγούμενοι και εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, πλέον των δράσεων που αναπτύσσονται αυτοτελώς από τους Δήμους και την κοινωνία των πολιτών.

Στο πλαίσιο της αρμοδιότητας των Δήμων για την προστασία αστέγων, ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται ετησίως για την προσωρινή στέγασή τους κατά τις ημέρες που επικρατούν δυσμενείς καιρικές συνθήκες, σύμφωνα με την εγκύκλιο υπ'άρ. Δ13οικ. 58724/1266/13-12-2019 (ΑΔΑ: 78ΠΦ46ΜΤΛΚ-ΜΗΨ).

Δ. Δράσεις άμεσης μετάβασης αστέγων σε αυτόνομες μορφές διαβίωσης και προώθησης στην απασχόληση.

Στο πλαίσιο του ά.12 του Ν.4506/2017 (ΦΕΚ 191 τ.Α') και της Κ.Υ.Α. υπ'άρ.60134/786/2017 (ΦΕΚ 4545 τ.Β'), υλοποιείται από το 2018 το πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία για τους αστέγους», που αποτελεί μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για την επανένταξη ατόμων και οικογενειών που διαμένουν στον δρόμο, σε ξενώνες αστέγων, γυναικών και ανηλίκων, καθώς και σε ακατάλληλα καταλύματα.

Το πρόγραμμα προβλέπει την επιδότηση ενοικίου στους ωφελούμενους για διάστημα έως και 18 μήνες, την κάλυψη βασικών δαπανών για οικοσκευή και υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, την ένταξη στο Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, καθώς και την επιδότηση εργασίας για διάστημα έως και 12 μήνες. Παράλληλα, παρέχει ψυχοκοινωνική στήριξη στους ωφελούμενους με στόχο την ενδυνάμωση και κινητοποίησή τους, ώστε να επανενταχθούν ομαλά στον κοινωνικό ιστό.

Το πρόγραμμα, προϋπολογισμού 5.000.000€, υλοποιείται από Δήμους με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων και δημόσιους Φορείς παροχής κοινωνικής φροντίδας, σε συνεργασία με πιστοποιημένους μη κερδοσκοπικούς Φορείς παροχής κοινωνικής φροντίδας και στοχεύει στην παροχή στέγασης σε 420 νοικοκυριά / 630 ωφελούμενους και την ένταξη σε επιδοτούμενη εργασία 182 ωφελούμενων.

Το ανωτέρω πρόγραμμα αποτελεί συνέχεια και βελτίωση του προγράμματος «Στέγαση και Επανένταξη» που υλοποιήθηκε από το 2015 έως και τον Φεβρουάριο του 2019 . Στην τελική

του φάση, το πρόγραμμα παρείχε στέγαση σε 564 νοικοκυριά /1027 ωφελούμενους και επιδότησε την εργασία 348 ωφελούμενων.

Ε. Δράσεις καταγραφής του πληθυσμού των αστέγων.

Στο πλαίσιο του έργου «Δημιουργία Εργαλείων και Ορισμός Διαδικασιών για την Καταγραφή των Αστέγων», το οποίο στοχεύει στη δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και καταγραφής του πληθυσμού των αστέγων, είναι υπό υλοποίηση τα παρακάτω:

- Ηλεκτρονική Πλατφόρμα για την διασύνδεση δομών αστέγων και την καταγραφή στεγαστικών αιτημάτων (<https://www.astegoi.gov.gr/referral/>). Μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας οι φορείς που παρέχουν υπηρεσίες σε αστέγους θα διασυνδέονται ηλεκτρονικά, θα υποβάλλουν και θα διαχειρίζονται στεγαστικά αιτήματα μέσω on line παρακολούθησης της διαθεσιμότητας κλινών συμβατών με το προφίλ των αιτούντων στέγαση. Η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα:
 - ο Καταγραφής του αριθμού των στεγαστικών αιτημάτων και ταχύτερης εξυπηρέτησή τους μέσω on line παραπομπών,
 - ο Εξαγωγής στοιχείων για το προφίλ των ατόμων που αιτούνται στέγαση και εξυπηρετούνται από δομές αστέγων,
 - ο Εξαγωγής στοιχείων για το είδος και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών των δομών αστέγων (όπως ενδεικτικά, για την πληρότητα κάθε δομής, τη μέση διάρκεια παραμονής ατόμων σε κάθε δομή, μέση διάρκεια αναμονής για εξυπηρέτηση κλπ), με στόχο την καλύτερη παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τον επανασχεδιασμό τους.
- Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την καταγραφή αστέγων στον δρόμο και σε δομές (<https://astegoi.gov.gr/survey/>) μέσω δομημένων ερωτηματολογίων και φόρμας παρατήρησης. Η πλατφόρμα δίνει τη δυνατότητα διεξαγωγής on the spot ηλεκτρονικής έρευνας και καταγραφής αστέγων στον δρόμο και σε δομές με χρήση εφαρμογής κινητού τηλεφώνου, με στόχο την εξαγωγή στατιστικών στοιχείων για τον αριθμό και το προφίλ της αστεγίας στη χώρα μας.

Σημειώνεται ότι το 2018 πραγματοποιήθηκε πιλοτική καταγραφή αστέγων στον δρόμο (με σύντομο ερωτηματολόγιο και φόρμες παρατήρησης) και σε δομές αστέγων (με εκτεταμένο ερωτηματολόγιο σε ξενώνες, υπνωτήρια και υποστηριζόμενα διαμερίσματα) σε 7 Δήμους της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πειραιάς, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Τρίκαλα, Νέα Ιωνία). Για τη διενέργεια της πιλοτικής καταγραφής, αλλά και βάσει της αξιολόγησης που ακολούθησε, έχει αναπτυχθεί σχετική μεθοδολογία υλοποίησης, η οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει την ηλεκτρονική πλατφόρμα, δομημένα ερωτηματολόγια για διεξαγωγή στον δρόμο και σε δομές, οδηγούς καταγραφής και ερωτηματολόγια αξιολόγησης.

Στον σχεδιασμό για την επόμενη περίοδο περιλαμβάνεται η διενέργεια νέας καταγραφής, καθώς και η θέσπιση σχετικού πλαισίου για τις διαδικασίες καταγραφής αστέγων σε τακτά χρονικά διαστήματα.

- Ιστοσελίδα για θέματα αστεγίας (www.astegoi.gov.gr) με στόχο την παροχή πληροφόρησης για τους φορείς και τις δομές παροχής υπηρεσιών σε αστέγους, προγράμματα επανένταξης αστέγων, το επίδομα στέγασης, καταφύγια ψύχους κατά τη διάρκεια του χειμώνα, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, μελέτες και στατιστικά σε ζητήματα

αστεγίας, καθώς και ανακοινώσεις από αρμόδιους θεσμικούς φορείς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Από τους ανωτέρω περιγραφόμενους άξονες γίνεται κατανοητό ότι η πολιτική για την καταπολέμηση της αστεγίας περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων για τους πολίτες που αντιμετωπίζουν κίνδυνο έλλειψης στέγης.

Κατά τα λοιπά, αρμόδιο για την παροχή προστασίας σε αστέγους είναι το Υπουργείο Εσωτερικών και συγκεκριμένα οι κατά τόπον αρμόδιοι Δήμοι.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΟΜΝΑ ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ